

Til Nordland Fylkeskommune
v/ seksjonsleder for plan og miljø Katrine Erikstad

Fra NHO Nordland

Kopi Fylkesrådsleder og fylkesråd for plan og næring

Dato 15. oktober 2020

Sak Høring om planprogram for regional plan for arealpolitikk i Nordland

Vedlegg:

Innledning

God arealforvaltning er helt avgjørende for ethvert samfunn, og regional plan for arealpolitikk er blant de mest sentrale og retningsgivende verktøyene i arbeidet for et bærekraftig Nordland i fremtiden – sosialt, økonomisk og økologisk. Planprogrammet er derfor viktig, da det legger ramme for det videre planarbeidet.

NHO Nordland er takknemlige for høringsinvitasjonen. I det videre har vi forsøkt å svare på de fire punktene som fremgår i høringsdokumentet. Under har vi imidlertid også kommet med noen mer overordnede betraktninger og et konkret innspill på vegne av bedriftene våre i Nordland.

1. Overordnet innspill

Valg av bærekraftsmål for ny regional plan

NHO Nordland mener det er viktig og riktig at planprogrammet tar utgangspunkt i FN's bærekraftsmål, herunder et utvalg av mål som underbygger en sosiale, økonomiske og økologisk bærekraftig utvikling av regionen vår. Gjennomgående fremstår det imidlertid som de økologiske forholdene tillegges mer vekt enn de øvrige. Det er på den ene siden forståelig, da vi globalt står overfor vår tids største miljø- og klimautfordring. Samtidig er det også slik at vi regionalt står overfor en særdeles krevende demografisk utfordring, samtidig som vi har de beste forutsetningene til å skape jobber og verdier, nettopp for å løse miljø- og klimautfordringene.

I den forbindelse mener vi det er viktig å peke på at bærekraftsmålene er gjensidig forsterkende, og at jobb- og verdiskaping er helt avgjørende for å oppnå målsettingen om økt sosial, økonomisk og økologisk bærekraft. Bærekraftig jobb- og verdiskaping bør følgelig være et bærende element når den overordnede arealstrategien skal utarbeides, da dette danner grunnlaget for vår evne til å både løse de sosial og økologiske utfordringene vi må løse sammen.

Fremtidens verdiskaping må i større grad enn tidligere være forankret i forskning knyttet til en bærekraftig utvikling, slik at kunnskap ligger til grunn for de valg vi gjør. Forsvarlig bruk er det beste vern, og arealplanens fremste mål må være å legge til rette for bærekraftig jobb- verdiskaping. Vi mener derfor at jobb- og verdiskaping bør få en mer fremtredende posisjon som et virkemiddel for å oppnå de tre bærekraftsdimensjonene.

Konkret foreslår vi derfor følgende:

- *Vi er enig i prioriteringen av de mest sentrale bærekraftsmålene knyttet til arealforvaltning, men mener at også mål nr. 8 om anstendig arbeidsliv og økonomisk vekst har en avgjørende plass som retningsgivende mål for ny regional plan for arealpolitikk i Nordland.*

Strategier for nye næringer

Det er videre viktig at planen tar inn over seg de viktige koblingene mellom hav og land, både innenfor dagens næringer, men i særdeleshet for fremtidig næringer. Selv om planens virkeområde er avgrenset til en mil utenfor grunnlinjen, mener vi det er viktig det i den nye arealpolitikken **trekkes noen overordnede strategier for ny jobb- og verdiskaping**, i koblingen mellom hav og land, også utenfor grunnlinjen. Nye aktivitet som havvind, off shore havbruk, utvinning av mineraler på havbunnen, oppdrett og høsting av nye arter m.fl., representerer alle nye muligheter for Nordland – både til lands og til havs. Muligheten for utvikling av sirkulære industrielle klynger i samspillet mellom flere av disse, er det eksisterende initiativer innenfor allerede. Fylkeskommunene som regional utvikler, bør ta en offensiv rolle gjennom sin arealpolitikk, slik at regionale muligheter ikke går tapt ved at premisene legges av staten alene.

Konkret foreslår vi derfor følgende:

- *Arealplanen bør ta sikte på å trekke opp noen overordnede strategier for ny jobb- og verdiskaping, i koblingen mellom hav og land, også utenfor grunnlinjen.*

2. Tema eller utredninger som bør være med i planprogrammet

På generelt grunnlag er det viktig å søke et bredt kunnskapsgrunnlag som gir tilstrekkelig innsikt til å balansere fremtidige prioriteringer mellom næringer og samfunnsfunksjoner. Det vil blant annet si:

- Analyse av fremtidig demografisk utvikling og struktur-
- Kunnskap om næringslivets behov, og fremtidige næringers behov for arealer (se neste avsnitt for innspill), herunder hvilke næringer som tilhører fremtidens satsingsområder i Nordland
- Kunnskap om regionale fortrinn og forskjeller med hensyn til fremtidig nærings- og samfunnsutvikling.
- Kunnskap om fremtidens kompetansebehov.

NHO har gjennom sitt arbeid med «Neste Trekk - veikart for fremtidens næringsliv»¹ fått utarbeidet en rekke rapporter som belyser mulighetene og potensialet for jobb- og verdiskaping i Norge.² Rapportene omhandler viktige verdikjeder for fremtiden og samfunnsanalyser, herunder blant annet grønne elektriske verdikjeder, biobaserte verdikjeder, fremtidens industri og endringer i sammensetningen av arbeidslivets kompetansebehov mot 2040. Disse rapportene, i

¹ Neste Trekk - <https://www.nho.no/tema/neste-trekk/>

² Bakgrunnsrapporter - <https://www.nho.no/tema/neste-trekk/bakgrunnsrapporter/>

tillegg til hovedrapporten, vil derfor være relevant som en del av kunnskapsgrunnlaget. NHOs kompetansebarometer³ vil også gi nyttig innsikt om det fremtidige kompetansebehovet.

Ut over ovennevnte vil Indeks Nordland, Business Index North, og annen mer regionalt rettet kunnskap være relevant.

3. Innspill til kunnskapsgrunnlag (metoder/innhold i arealregnskap)

Ad. Scenarioutvikling - utviklingsretninger

Se foregående punkt for kunnskapsdokumenter til arbeidet med utviklingsscenariene. Vi mener tilnærmingen med scenarioutvikling er klok. Det gir en langt mer håndgripelig virkelighetsforståelse av hva virkningen av politikken som velges. En slik scenarioutvikling bør minimum ha en 10-årshorison skal den være formålstjenlig for beslutningsstøtte, samtidig bør en ha «kikk hull» underveis i det valgte tidsintervallet, for å gi et bilde av den gradvise utviklingen, f.eks. mht. økt jobb- og verdiskaping, demografisk utvikling, naturverdier, utslipp osv.

Konkret mener vi derfor at:

- *Det bør tydeliggjøres at alt. 4 – den ønskede utviklingen – er et scenario hvor vi forener den økologiske, sosiale og økonomiske bærekraften som gjensidig avhengige størrelser. Det betyr at vi evner å skape lønnsomme jobber- og verdier, som bidrar til å løse miljø- og klimaproblemene, og dermed gir et økonomisk grunnlag for å trygge velferden.*

Vern

Omfanget av vern og bevaring i Nordland er betydelig. De ulike formene for vern og annen båndlegging i vedtatte planer og pågående prosesser oppleves å medføre vesentlige hinder for bærekraftig jobb- og verdiskaping, bl.a. i biobaserte næringer. Det er viktig at det i planprogrammet legges opp til å få etablert en samlet oversikt over gjeldende vern og ev. pågående verneprosesser og hvilke begrensninger og muligheter dette åpner mht. fremtidig arealbruk. Ettersom jobb- og verdiskapingen reguleres og incentiveres inn i en mer bærekraftig retning, vil det kunne medføre at tidligere vernebestemmelser kan endres og tilpasses, slik at ny/endret bruk lar seg gjøre.

Konkret foreslår vi derfor:

- *At kunnskapsgrunnlaget inneholder en samlet gjennomgang av alle verneområder, som kan danne grunnlaget for en kritisk vurdering av omfang og innhold mht. fremtidig arealpolitikk.*

4. Mangler i programmet – konsekvenser for miljø og samfunn

Se foregående punkter 1 og 3: Konsekvenser for bærekraftsmål nr. 8 – økonomisk vekst og anstendig arbeidsliv også må vurderes i KU. Vårt innspill til scenarioalternativ 4.

³ https://www.nho.no/siteassets/analyse/nhos-kompetansebarometer-2019_nifurapport2019.pdf

5. Metoder for medvirkning

Vi ser det som hensiktsmessig å legge til rette for bred forankring, og sørge for et lavterskel tilbud for påvirkning. Det kan i den sammenheng være relevant å tilrettelegge for digitale innspillplattformer som sikrer høyere deltakelse fra både innbyggere, privat og offentlig sektor. Her har kommuner som Bodø og Narvik spennende erfaringer.

Videre mener vi det er avgjørende at de største næringene i fylket blir invitert særskilt til å komme med sine perspektiver på hva som er riktig i fremtidens arealpolitikk. Det kan for eksempel gjøres gjennom egne innspillmøter hvor næringene får anledning til å fremlegge sine fremtidsbehov og -ambisjoner.

NHO Nordland deltar i det EU-finansierte prosjektet SeeRRI, hvor også NFK og Nordlandsforskning er med. Her har vi gode erfaringer knyttet til medvirkning. Prosjektet arrangerer prosesser og møteplasser hvor deltakere fra akademia/forskning, næringsliv, politikk/forvaltning og samfunnslivet sitter sammen for å diskutere hvilke faktorer som driver utviklingen i kystområdene. Disse stakeholderne skal sammen prioritere og gi innspill til strategier for bruk av arealer i kystsonen i Nordland frem mot 2030. Tilsvarende organisering av sentrale stakeholders kan benyttes på generell basis, evt. tilpasset i formen.

Konkret foreslår vi derfor:

- *Utnytt handlingsrommet i de etablerte FoUI-prosjektene og vurder ev. Om det bør etableres nye prosjekter som kan pilotere nye metoder for medvirkning.*

6. Planstrategi - planlegg for det ukjente

En planleggingsprosess må også legge til rette for det «utenkte» - det vi enda ikke vet skal skje. Nye bærekraftige virksomheter og nye næringer som kommer. Langtidsplaner må, så langt som mulig, ta høyde for det ukjente. En må unngå å båndlegge områder eller ting som kan bli hindrende for det som vi enda ikke vet om.

Vi mener derfor at planen bør innrettes slik at det ikke søkes å planlegge i en detaljgrad som umiddelbart vil utfordres i sitt møte med virkeligheten, da er det langt mer formålstjenlig å utvikle gode strategier for fremtidig arealbruk, som gir tydelige hovedmål for hva fylkeskommunene mener med sosial, økologisk og økonomisk bærekraft. Videre bør det utvikles strategier for fremtidig arealbruk som understøtter dette. Det gir retning, men sementerer ikke utviklingen til det vi vet i dag, og det vi tror om i morgen.

Konkret foreslår vi derfor:

- *Utvikle gode arealstrategier som tar høyde for usikkerhet i planleggingen, fremfor å søke å løse utviklingen i planbestemmelser.*